

preklinisk og utprøvande klinisk bruk av nye kreftfarmaka. Såleis synest eg målgrupper for boka i enda større grad er utdanningskandidatar i onkologi og spesialistar som vil oppdatere seg innan feltet.

Strukturen i presentasjonen er for så vidt ikkje nyskapande, med innleiande kapittel om kreftsjukdommars epidemiologi og generell patogenese, som kan bli noko kje-deleg for ein som har kreftsjukdommar som arbeidsfelt. Men så tar framstillinga seg opp gjennom omtalen av biologiske mekanismar vedrørande onkogen og tumorsuppressorgen og metastaseringsprosessen. Dette er i og for seg ikkje ny kunnskap, men bakteppe for å kunne forstå verknadsmekanismar for cytotoxiske så vel som biologiske terapiprinsipp. Og så er det jo artig at framstillinga også bringer fram det historiske perspektivet innan desse fagfelta.

Som onkolog set eg pris på kapittelet, om enn noko overflatisk, som omhandlar multidisiplinære aspekt i kreftomsorga. For dei fleste solide tumorformer omfattar dette høgspesialisert helseteneste innan patologi, radiologi, kirurgi, farmasi, medisinsk fysikk, medikamentell behandling og strålingsonkologi og kreftsjukepleie. Grunnlaget for moderne kreftbehandling er tverrfagleg kunnskap! I denne samanhengen passar også omtalen av ulike modalitetar for evaluering av behandlingsrespons, inkludert biomarkøranalysar, sjølv om eg saknar referanse til nyare bioteknologisk innovasjon innan biomarkørar.

Dei ulike gruppene av klassiske cytotoxiske og endokrine medikament blir gjennomgått i lys av både velkjent og nyare kunnskap om cellulære verknadsmekanismar. Når det gjeld biologiske substansar (targeted therapeutics), er framstillinga grundig og oppdatert (til 2007) til å vere lærebok. Som døme kan eg nemne kapittel om angiogeneseinhibitorar, tyrosinkinaseinhibitorar, inhibitorar av intracellulære proteinkinasar, proteasominhibitorar og histon deacetylase-inhibitorar. Tumorhypoksi som biologisk fenomen (involvert i resistens mot cytotoxiske behandling så vel som i metastaseringssevna til tumorceller) har også fått plass.

Boka har fint, men ikkje lekkert paperbackdesign. Alle illustrasjonar er i svartkvitt, sannsynlegvis av kostnadsgrunn. Enkelte av figurane finst også samla i fargeutgåve på glansa papir, men utan at det er opplagt for meg kva kriterium forfattaren har lagt til grunn for utvalet.

Dette er ei innhaldsrik lærebok i fagfeltet – arbeider du med kreft, løp og kjøp!

Anne Hansen Ree

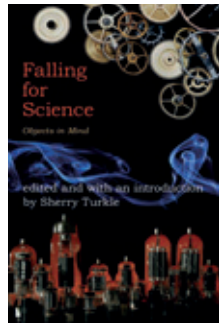
Onkologisk avdeling
Akershus universitetssykehus
Lørenskog

De første skritt på veien til en vitenskapelig karriere

Turkle S.

Falling for science

Objects in mind. 318 s, Massachusetts: The MIT Press, 2008. Pris NOK 235
ISBN 978-0-262-20172-8

Professor Sherry Turkle ved Massachusetts Institute of Technology (MIT) har i en årrekke bedt studenter beskrive tidlige minner om hva som vakte deres vitenskapelige interesse. Her gjengir hun 51 av disse beskrivelsene.

Dette er en bok om vitenskap, teknologi og kjærlighet, skriver Turkle, kjærlighet til vitenskap kan starte med en ting man var glad i som barn. Vi kjenner oss igjen i beskrivelsene, i barns iboende trang til å plukke ting fra hverandre, finne ut hva som er inni, hva er forbindelsen mellom det man ser inni en radio og det man hører? Alle har vi hatt våre «Eureka-øyeblikk» etter en del prøving og feiling.

Beretningene er om ting, ting er til å få tanker av, fundere over og forstå. Et nøkkelknippe er for femåringen et interessant studieobjekt. Han forstår raskt at nøklene kan tas av og træs på nøkkelringen, de er forskjellige i form og størrelse og kan derfor kategoriseres på ulike måter. Finnes det lås som passer til nøklene? Han gjør en ny oppdagelse, selv om nøkkelen passer i låsen, er det slett ikke sikkert at låsen går opp, altså er det noe inni låsen som også må utforskes. Jubel da en nøkkel passer mors skrin, skuffelse over at det er fylt med papirer, og stolthet da mor blir glad, han er til nytte og har mestret en oppgave! Nøkkelknippet åpnet bevisstheten til en verden hvor mye er lukket og hvor nøklene ikke er laget av metall, avslutter han sin fortelling. Hans karriere ble innen datamaskiner, og disse, skriver han, likner på lås i den forstand at det kreves en riktig kombinasjon av faktorer for at de skal fungere. Jeg bakte meg inn i vitenskap, skriver en annen som eksperimenterte med ingredienser og steketider. Planetenes geologi er som en bakeoppskrift: riktige ingredienser blandes i riktig mengde og rekkefølge, varmes og avkjøles. Beretningene er mange om hvordan lek med ting som pappkasser, terninger, klokker og hvordan observasjoner av alt fra av veggtepet til postkasser, vakte barns interesse og begeistring for vitenskap.

Felles for historiene er gleden over at oppdagelsen var barnas egen, de fant noe ut på egen hånd heller enn å spørre, de så noe nytt i det velkjente, og de forsto funksjon. Og selv om det de kom frem til kunne være feil, var

henrykkelsen og stoltheten over egne oppdagelser stor. Tingene ble veien til et fagområde, eller som flere studenter sier, fagområdene fant dem ved hjelp av tingene. Beretningene er korte, tankevekkende og morsomme. Boken er omtalt som en liten perle, og den er virkelig en perle å glede seg over.

Berit Rostad

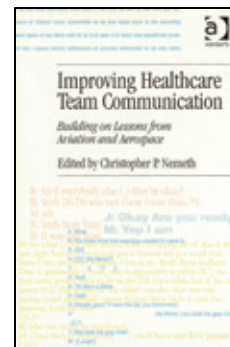
Institutt for samfunnsmedisin
Det medisinske fakultet
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Har helsevesenet noe å lære av luftfarten?

Nemeth CP, red.

Improving healthcare team communication

Building on lessons from aviation and aerospace. 257 s, tab, ill. Hampshire: Ashgate, 2008. Pris GBP 55
ISBN 978-0-7546-7025-4

Behovet for å bedre kommunikasjonen innen helsevesenet er åpenbart på minst to områder. Den ene er kommunikasjonen mellom pasient og lege, noe som har vært på dagsordenen i lengre tid. Norske medisinstudenter har i noe varierende

grad, ved de norske læresteder, undervisning i kliniske kommunikasjonsferdigheter gjennom hele studiet (1), og resultatene fra et nasjonalt forskningsprosjekt, EKKO-prosjektet (Evaluering av klinisk kommunikasjon i medisinstudiet), viser at det er potensial for forbedringer av uteksaminerte studenter og ferdige turnuslegers kommunikasjonsferdigheter (2).

Denne boken handler om det andre, og mist like viktige, området som gjelder kommunikasjon mellom samarbeidende helsepersonell. Innholdet er delt inn i en innledning og fire hoveddeler. I innledningen anføres likheter mellom helsevesenet og luftfarten med henblikk på nødvendigheten av å vurdere alle risikofaktorer for feil/ulykker, inkludert kommunikasjonen mellom aktører i en spesifikk situasjon.

Del I omtaler som avgjørende begrunnelse at det i 1970-årene forekom flere store flyulykker, spesielt i USA. Videre beskrives det hvordan dette førte til en begynnende gransking av kommunikasjonen flybesetningen imellom som mulig medvirkende årsak til disse. Avspilling av taleregistratører viste at i forkant av flere av ulykkene hadde flykapteinen, som suveren sjef om bord, overhørt/bagatellisert advarsler om faremomenter (lav innflyvningshøyde, lite